

6

92 Yaşındaki cerrah gençlere taş çıkartıyor

Mambet Mamakeyev 92 yaşında usta bir laparoskop (karın boşluğundaki birçok hastalığın tanı ve teşhisini koymak için göbek deliğinden 4-12 mm derinlikte karın içine girilme işlemi) cerrahı.

10

Gücün sembolü: Kadının emeği

Kah ev işleri ve çocuklarıyla ilgilenen anne kah emeğinin karşılığında farklı meslekler icra ediyor. Gazete Manas'ın bu sayısında Kırgızistan'ın güney bölgesi Calal-Abad'ın Bazar Korgon ilçesi Karaça köyünde yaşayan tandır ustası Karamat Toktoraliyeva'nın hikayesini konu ediyoruz.

12

Ender bilinen yüksek maaşlı bir meslek: Seksörlük

Daha çok Japonlar ve Koreliler tarafından yapılan Seksörlük, ilk kez Uzakdoğu'da keşfediliyor. İnsanlar tarafından pek az bilinen yüksek gelirli bu meslekte çalışanlar, yumurtasından yeni çıkmış civcivlerin ilk bir saat içinde cinsiyetini belirliyor.

GAZETE **Manas**

KIRGIZİSTAN-TÜRKİYE MANAS ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİ UYGULAMA GAZETESİ

ARALIK 2019 / SAYI: 75

www.manas.edu.kg

Uluslararası Katılımla Eğitim ve Teknoloji Transferi Semineri düzenlendi

Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi'nde (KTMÜ) "Eğitim ve Teknoloji Transferi" konulu seminer düzenlendi.

Baharın habercisi:
Aygül çiçeği

08

11

Karınca
avcısı

Uluslararası Katılımla Eğitim ve Teknoloji Transferi Semineri düzenlendi

HABER: MEDIAMANAS
FOTO: ÖMER KÜFREVI

Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi'nde (KTMÜ) "Eğitim ve Teknoloji Transferi" konulu seminer düzenlendi

"Eğitim ve Teknoloji Transferi" konulu Seminer; Dresden Teknik Üniversitesi Mesleki Eğitim Enstitüsü, Leipzig Üniversitesi Küçük İşletmeler Tanıtım ve Eğitim Programı, İ. Razakov Kırgız Devlet Teknik Üniversitesi ile KTMÜ iş birliğinde Bışkek'te 28 Ekim-1 Kasım 2019 tarihleri arasında düzenlenmekte olan seminerler dizisinden bir tanesi olarak gerçekleştirildi.

Seminerlerin dördüncü gününde (31 Ekim 2019) ev sahipliğini KTMÜ üstlendi. Sosyal Tesisler Binası Senato Sa-

lonu'ndaki seminere düzenleyici ve katılımcı olarak 10'un üzerinde ülkeden akademisyen ile lisansüstü öğrenim gören 70'ten fazla araştırmacı katıldı.

KTMÜ'deki seminerde Mühendislik Fakültesi Bilgisayar Mühendisliği Bölümü Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Rita İsmailova ve Dresden Teknik Üniversitesi Mesleki Eğitim Enstitüsü Beslenme ve Ev Ekonomisi Bölüm Başkanı Doç. Dr. Camila Smanaliyeva bilgi ve tecrübe paylaşımında bulundu.

Düzenleme komitesine seminerlerin bir gün de KTMÜ'de gerçekleştirilerek üniversitenin başta laboratuvarları olmak üzere teknik ve teknolojik altyapısının görülmesini öneren Doç. Dr. Camila Smanaliyeva, seminerde eğitim bilimleri anabilim dalı doktora öğrencilerine ve yüksek lisans mezunlarına yönelik olmak üzere iki farklı seminerin bir arada yürütüldüğünü, bu bağlamda katılımcılara bir yandan bilimsel araştırma yöntemlerine ilişkin son bilgilerin, diğer yandan da Almanya'daki üniversitelerin akademik değişim programlarının ve Erasmus Mundus Öğrenci ve Akademisyen Değişimi Programı'nın anlatıldığını söyledi.

Seminerlere Almanya'dan 3, Norveç'ten 2, Fransa'dan 1 profesör; Almanya, Endonezya, Sri Lanka, Tacikistan ve Özbekistan'dan 46 kişi katıldı. KTMÜ'deki seminerin ardından katılımcılar üniversitenin laboratuvarlarını gezdi.

Manaslı sporcunun uluslararası başarısı

HABER: MEDIAMANAS

Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Antrenörlük Eğitimi Bölümü birinci sınıf öğrencisi Aycan Anarbekova, uluslararası şampiyonada dereceye girdi.

Anarbekova, Polonya'da 14-19 Kasım 2019 tarihleri arasında düzenlenen Dünya Ağaç Güreş Şampiyonası'nda üçüncü oldu.

Ulu Önder Atatürk, Manas'ta anıldı

HABER: MEDİAMANAS
FOTO: ÖMER KÜFREVI

Türkiye Cumhuriyeti'nin Kurucusu Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk, Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi'nde (KTMÜ) düzenlenen törenle anıldı

"Atatürk'ü Anma Programı", Atatürk'ün ebediyete intikalinin 81. yıl dönümünde Rektörlük Konferans Salonu'nda 11 Kasım 2019'da düzenlendi.

Programa Türkiye Cumhuriyeti Bışkek Büyükelçiliği Eğitim Müşaviri Harun Karıcı, KTMÜ Rektörü Prof. Dr. Sebahattin Balcı, Rektör Vekili Prof. Dr. Asılбек Kulmırzayev, akademisyenler ve öğrenciler katıldı.

Rektör Prof. Dr. Sebahattin Balcı, açış konuşmasında, Türk dünyasının gençlerine Ulu Önder'i etraflıca anlattı. Prof. Dr. Balcı şunları söyledi:

"Bugün Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi'nde 25. yaşımızı idrak ediyor ve geleceğe güvenle bakıyoruz. Manas Üniversitesi'ni esas itibarıyla Ulu Önder Atatürk'ün bir önemli vasiyetinin gerçekleşmesi olarak kabul edebiliriz. Kendileri 1934 yılında gazeteciler ile yapmış olduğu bir mülakatta Türk dünyası ile ilgili olarak sorulan bir soruya vermiş olduğu cevapta, Sovyetler Birliği içerisinde bulunan Türk Cumhuriyetlerinin Sovyetler Birliği'nin de ömrünü tamamlamasından sonra yeni bir dünyaya kavuşacaklarını, o gün bize çok ihtiyaçları olacağını ve o güne bugünden hazır olmamız gerektiğini ifade ediyor. Bu sözü zannediyorum 1934'te söylüyor. İleriye görmenin, geleceği okumanın, dünyayı çok iyi

anlamanın ve tarihi çok iyi bir şekilde hazmetmiş olmanın en güzel ifadelerinden birisini ortaya koyuyor. Zaman geçiyor, 1991 yılına geldiğimizde, öngörülerinin tamamı gerçekleşiyor. Sovyetler Birliği çözülüyor ve

içerisinden beş yeni Türk Cumhuriyeti daha çıkıyor. Hakikaten bize çok ihtiyaçları olduğu bir zamanda yeni bir dünyaya açılıyorlar. Tanımadıkları bir dünyada onlar için yol gösterici ve ışık verici, bir tek, Türkiye

Cumhuriyeti Devleti var. Samimi içten ve hiçbir karşılık gözetmeden... İşte o öngörü gerçekleşmiştir. O vasiyet, Manas Üniversitesi olarak da tahakkuk etmiştir, tecelli etmiştir. Bugün Kırgızistan başta olmak üzere bütün kardeş Türk Cumhuriyetleri için Türk dünyası için yeni bir nesil yetiştirmek için Manas Üniversitesi kurulmuş ve görevini çok şükür lâyıkıyla yerine getiriyor.

25'inci yılında Manas Üniversitesi, Kırgızistan'ın uluslararası alandaki en itibarlı yükseköğretim kurumu ve Orta Asya içerisinde Merkezi Asya'da en başta bulunan üniversitelerden birisi, Kırgızistan ve Türkiye'nin üniversite kurma iddialarının en somut ve başarılı örneği, Türk dünyasında bir yol gösterici ve bilime katkı sağlamada itibarlı bir kurum haline gelmiş durumdadır. Biz Atatürk'ün vasiyetini yerine getirmiş olmaktan çok büyük bir mutluluk duyuyoruz Bu vesile ile Cumhuriyetimizin kurucusu büyük Atatürk'ü, kendisiyle beraber bu kutlu yola çıkıp bize yeni bir devlet kazandıran dava arkadaşlarını, bu yolda canını verip kanını döken şehit olup gazilik şerefiyle onurlanan bütün geçmişimizi, atalarımızı rahmetle, şükranla ve minnetle anıyoruz.

Rektör Vekili Prof. Dr. Asılбек Kulmırzayev ise Mustafa Kemal Atatürk'ün Türkiye, Türk dünyası ve insanlık için önemini şu sözleriyle dile getirdi:

Mustafa Kemal Atatürk'ün ulusu için değeri hesaplanamaya-

cak kadar büyük emekleri oldu. Hepsini 57 yıllık kısa ömrüne sığdırdı. Bunların en başında da milli mücadeleye önderlik edip Türkiye Cumhuriyeti'ni kurarak bağımsızlığını sağlaması bulunuyor.

Birinci Cumhurbaşkanı olup siyasi, sosyal ve kültürel reformları gerçekleştirdi. Atatürk çağdaş medeniyet seviyesine çıkılabilmesi için çalıştı. Demokrasinin prensiplerini benimserken ülkenin sadece kurtarılmasına değil gelecekte en gelişmiş ülkelerden birisi olmasına yol açabileceğine inanıyordu.

Atatürk'ün geleceği görebildiğini Türkiye Cumhuriyeti'nin dünya üzerinde şu an bulunduğu konumdan anlayabiliyoruz. Türkiye bugün dünyanın en gelişmiş 20 ülkesi arasında yer alıyor. Türkiye bu ekonomik gücüne dayanarak geçen yüzyılın sonu ve bu yüzyılın başı itibarıyla Türk dilli halkları bir araya getiren bazı kuruluşları kurdu. Bunlar; Türk Keneşi, TÜRKSOY ve Türk Dili Konuşan Ülkeler Parlamenter Asamblesi'dir. Bunun gelecekte siyasi kurumlara, siyasi güce dönüşmesi gerekli diye konuşuldu.

Açış konuşmalarının sonrasında panelde KTMÜ Edebiyat Fakültesi Doğu Dilleri Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Zamiira Derbişeva moderatörlük yaptı. Panelde Yrd. Doç. Dr. Cüneyt Ganiyev, "Atatürk'ün Ekonomi Anlayışı ve İzmir İktisat Kongresi"; Doç. Dr. Tezcan Abasız da "Bağımsızlık ve Ekonomi" konulu bildirisi-ni sundu.

İletişim Fakültesi'nde Eğitim-Öğretim Yılı Açılışı yapıldı

HABER: MEDIAMANAS
FOTO: ÖMER KÜFREVİ

Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi İletişim Fakültesi'nde 2019-2020 Eğitim-Öğretim Açılış Programı düzenlendi

Sinema Salonu'nda 6 Kasım 2019'da düzenlenen programa, Rektör Prof. Dr. Sebahattin Balcı, Rektör Vekili Prof. Dr. Asılбек Kulmırzayev, akademisyenler ve öğrenciler katıldı.

İki ülkenin millî marşlarının okunması ve İletişim Fakültesi tanıtım filminin gösterilmesiyle başlayan program, İletişim Fakültesi Dekan V. Prof. Dr. Hamza Çakır'ın bilgilendirme ve açış konuşmalarıyla devam etti.

Prof. Dr. Çakır, toplumların demokratikleşmesinde, ekonomik kalkınmasında ve toplumsal dönüşümlerinde medyanın rolünün kaçınılmaz olduğunu, bu dönüşümün üniversitelerin yetiştirdiği nitelikli insan gücüyle sağlandığını, küresel dünyanın dönüşümünün algılanmasının ve bunu yönetmenin önemli olduğunu, günümüzde küresel dünyanın dönüşümünü algılayıp yönetenlerin aynı zamanda dünyayı yönlendiren ve yöneten ülkeler olduğunu söyledi. İletişim Fakültesi Dekan V. Prof. Dr. Çakır, "Birilerinin ürettiği ile birilerinin yönlendirdiği ile kitle iletişim araçlarını kullanmaya kalkarsanız başarılı olamazsınız. Siz müdahale eden olmalısınız. Siz onu yönlendiren, içini dolduran olmalısınız... Siz gayret ettikçe destek gelecek, teknolojiyi yakalayacağız. Birlikte sadece algılayan değil, mü-

dahale eden, yöneten bir nesil olarak medya sektöründe kendimizi dünyaya duyurmak zorundayız." diye konuştu.

Rektör Prof. Dr. Balcı, açış konuşmasında, gençlere her şeyden önce iyi insan olmayı tavsiye ederek, Cengiz Aytmatov'un 'Bir insan için en zor şey, her gün insan kalmaktır.' sözünü hatırlattı. Önce kendilerine, sonra ailelerine, memleketlerine, halklarına, devletlerine sadık, sevgi dolu olan gençlerin Türk dünyasının geleceğini de şekillendirebilecek bireyler olacağını söyleyen Prof. Dr. Balcı, geleceğin Türk dünyasında olduğunu, Türk dünyası fikrinin akıldan çıkarılmaması gerektiğini, bir olunmazsa küçük kalınacağını, birlikteliği sağlamış Türk dünyasının her zaman güçlü konumda bulunacağını, Türk dünyasının mayasını oluşturan Manaslı gençlerin mezuniyetten sonra da kardeşliklerini devam ettirerek bu güçlü birlikteliğe en büyük katkısı yapacaklarını vurguladı. Manas Üniversitesi'nin son 10 yılda sevgi, birlik ve beraberlik ruhuyla büyüdüğünün altını çizen Prof. Dr. Balcı, üniversitenin huzur ikliminin sağlanmasında gençlerin büyük rol oynadığını belirtti.

Gençlerin mesleklerini yenilikçilik, dünyayı iyi tanıma, geniş bir kültür yelpaze edinme, çok dilli olma ve medyanın gücü-

nü her alanda kullanma niteliğiyle sürdürmesi gerektiğini söyleyen Rektör Prof. Dr. Balcı, "Bugün medya sadece televizyon değil, radyo değil, telefon değil, artık medya her alanda büyük bir gelişme gösteriyor ve bütün dünyayı kuşatıyor. Evlerin en mahrem yerine kadar giriyor. Bu güç sizin elinizde gençler. Siz bunu iyi kullanırsanız çok güçlü olursunuz, çok etkili olursunuz. Biliyorsunuz şimdi kara propaganda diye bir şey var. Kötüler iyilerin üstüne hep kara propaganda yapıyor. Biz bunun en canlı örneğini Barış Pınarı Harekâtı'nda, Suriye'de Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin kendi hak ve hukukunu korumak için yapmış olduğu harekâta gördük. Bütün kötüler hep beraber kara propaganda yaptılar bize. Ama çok şükür bu da boşa çıktı. Demek ki bizim güçlü medya insanlarımız olursa bunların hepsinin üstesinden gelebiliriz." dedi.

Rektör Vekili Prof. Dr. Kulmırzayev ise İletişim Fakültesi mezunlarının iş hayatında çalışacakları geniş bir alana sahip olduklarını hatırlatıp öğrencilerin öğrenimleri boyunca sadece kendi alanlarına ilişkin bilgiyle yetinmeyip genel kültürlerini arttırmalarını, mesleki bilgi ve tecrübeyle donanmış halde profesyonel hayata hazırlanmalarını tavsiye etti.

Konuşmaların ardından Radyo-Televizyon ve Sinema Bölümü Öğretim Görevlisi Artıkpay Süyündükov "Kırgızistan ve Türkiye Sineması" konulu açılış dersini verdi.

Fakülte tanıtım filminin gösterilmesi, bölüm başkanlarının birimleriyle ilgili bilgi vermesi, mezun öğrencilerin bilgi ve tecrübe paylaşımında bulunmalarıyla program sona erdi.

Prof. Dr. Anvarbek Mokeyev'e ithaf edilen kitap tanıtıldı

HABER: MEDIAMANAS
FOTO: ÖMER KÜFREVI

Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi'nde (KTMÜ) doğumunun 70'inci yıl dönümü nedeniyle Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Anvarbek Mokeyev'e ithaf edilen "Kırgız Tarihinin Güncel Meseleleri: Dünü, Bugünü ve Geleceği" adlı kitabın tanıtımı yapıldı.

Sosyal Tesisler Çok Amaçlı Salon'da 14 Kasım 2019 tarihinde yapılan etkinliğe Rektör Prof. Dr. Sebahattin Balci, Rektör Vekili Prof. Dr. Asilbek Kulmırzayev, Kırgız Bilimler Akademisi Tarih, Arkeoloji ve Etnoloji Müdürü Prof. Dr. Abilabek Asankanov, Kırgızistanlı akademisyenler, araştırmacılar, yazarlar ve öğrenciler katıldı.

Rektör Prof. Dr. Balci, açış konuşmasında, Anvarbek Mokeyev'in entelektüel ve akademik birikimiyle KTMÜ'nün ve Türk dünyasının gelişmesine katkı sağlayan bireylerden olduğunu söyledi. Rektör Prof. Dr. Balci, "Anvarbek Mokeyev ile 10 yıldır birlikte çalışıyoruz. O son 10 yıl belki de ondan evvelki 60 yılın hepsinin birikiminin toplandığı ve bir öz haline gelip üniversitemize, Kırgız Halkı'na, Kırgız Devleti'ne, Türkiye-Kırgızistan ilişkilerine, Türk dünyasına ve insanlığa en faydalı geçen on yıl oldu desek bu kesinlikle doğru olur. Anvarbek Mokeyev'in yöneticilik göreviyle birlikte akademisyenliğini en iyi şekilde yü-

rütmesini çok takdir ettim. İşte bu nedenle de böyle bir kitap yazılabiliyor. Dünya çapında bilinen büyük tarihçilerin Anvarbek Mokeyev'in bu çalışmalarını anlatan makaleleri bu kitapta toplanabiliyor. Bu aslında mesleği ile hayatını bütünleştirmek ve birleştirmenin güzel bir örneğini teşkil ediyor. Gençlere o bakımdan tavsiye ediyorum: bir ilim adamı tanımak istiyorsanız Anvarbek Mokeyev'i yakından tanıyın. Bir ilim adamı nasıl yetişir, nasıl emek verir, nasıl düşünür, nasıl üretir, nasıl bunu toplumun hizmetine sunar sorularının cevabını Anvarbek Mokeyev'ten öğrenme imkânınız var. Kitaplarını üniversitemizin Türk Uygarlığı Araştırma ve Uygulama Merkezi'ne hediye etti. Bundan dolayı da kendisine ayrıca teşekkür etmek istiyorum." dedi.

Rektör Vekili Prof. Dr. Kulmırzayev de Anvarbek Mokeyev'in üniversiteye birçok yönden büyük katkı sunduğunu hem tarihçiliği hem de diplomatlığıyla bilimsel, kültürel ve diğer pek çok

açıdan Kırgızistan ve Türk dünyasına büyük fayda sağlayan işler yaptığını, Mokeyev'in öğrencilerinin ona ithafen kitap yazmasını çok anlamlı bulduğunu söyledi.

Etkinlik KTMÜ Tarih Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Cenenbek Alimbayev'in "Prof. Dr. Anvarbek Mokeyev'in Kırgızistan Tarihçiliğindeki Yeri" konulu sunumunun ardından kutlama konuşmalarıyla devam etti.

Kırgız Bilimler Akademisi, Tarih, Arkeoloji ve Etnoloji Müdürü Prof. Dr. Abilabek Asankanov, Kırgız Milli Üniversitesi Tarih ve Bölge Tanım Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Askarbek Bedelbayev, K. Karasayev Bişkek Devlet Doğu Bilimleri Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Talasbek Maşrapov, Kırgız Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Akade-

misi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Aydarbek Köçkünov, KTMÜ Tarih Bölümü Öğretim Üyesi Doç. Dr. Muratbek Kocobekov, Polis Asya Analitik Mer-

kezi Müdürü Elmira Nogoybayeva ve diğer birçok Prof. Dr. Anvarbek Mokeyev ile ilgili duygu ve düşüncelerini anlatan konuşmalar yaptı.

92 Yaşındaki cerrah gençlere taş çıkartıyor

Mambet Mamakeyev 92 yaşında usta bir laparoskopi (karın boşluğundaki birçok hastalığın tanı ve teşhisini koymak için göbek deliğinden 4-12 mm derinlikte karın içine girilme işlemi) cerrahı. Mamakeyev, 69 yıldır sürdürdüğü mesleğine ara vermeden devam ediyor. Halen genç akademisyenlerle birlikte günde en az 8 saat cerrahi operasyonlarda görev alan Mamakeyev, ilerlemiş yaşına rağmen şu ana kadar yaklaşık 30 bin hastaya başarılı ameliyat gerçekleştirdi.

Mamakeyev 1 Ekim 1927'de Kırgızistan'ın Issık Göl bölgesine bağlı Ak-Suy ilçesinin Kerege-Taş köyünde büyük bir ailede dünyaya geliyor. Mamakeyev'in babası Sovyetler Birliği'nde yaygın olarak görülen kolhoz (tarım üretim kooperatifi) çiftliğinde çalışan bir işçi, annesi ise ev hanımı.

'İkinci Dünya Savaşı hayatımızı değiştirdi'

İkinci Dünya Savaşı yıllarına da tanıklık eden usta Cerrah Mamakeyev babasının savaşa gitmesiyle hayatlarının değiştiğini söylüyor. Mamakeyev babasının savaşa gitmesinin ardından 17 çocuklu ailesinin geçimini sağlamak için okuldan sonra çiftlikte çalışmaya başlıyor. Dönemin askeri duruşmaları yüzünden eğitime bir süre ara vermek isteyen Mamakeyev, eğitim aldığı okulun müdürü Kasımbay Tokoyev'in telkinleriyle eğitimini sürdürmeye karar veriyor. Bu duruma ilişkin usta cerrah Mamakeyev şu açıklamaları yapıyor: "Bir gün

okuldan sonra Sovyetler Birliği'nin askeri departmanından rütbeli bir komutan köyümüze gelerek bize Tıp Enstitüsü'nü överek anlattı. Konuşmasının ardından bize 'Kim bu enstitüde eğitim almak ister?' diye sordu. Ben hemen ileri atılarak; 'Ben gitmek istiyorum.' dedim. Çünkü anlattıklarının ardından gözümde hemen köyümüzün ahvali canlandı. İnsanlar sık sık hastalanıyordu. Doğum esnasında köyümüzden birçok kadın hayatını kaybetmişti. Amcamın eşi de aynı şekilde vefat etti. Ben de insanlara yardım edebilmek, onlara faydalı birey olmak için hemen Tıp Enstitüsü'nde eğitim almak istedim."

'Rusça bilmediğim için önceleri zorlandım'

1946 yılında Gitti Tıp Enstitüsü'nde yükseköğrenimine başlayan usta Cerrah Mamakeyev, eğitiminin ilk yıllarında Rusça bilmediği için zorlandığını belirtiyor. Enstitüde 200 kişilik sınıfta eğitim aldıklarını söyleyen Mamakeyev, yük-

seköğrenimine ilişkin şu ifadeleri kullanıyor: "Hayatımda yaşadığım ilginç anılarımdan biri de Tıp Enstitüsü'nde eğitim aldığım yıllarda meydana geldi. 200 kişilik sınıfta hiçbirimiz derslerde anlatılanları anlamıyorduk. Çünkü hocalarımız Ruslardı. Biz ise Kırgız olduğumuz için Rusça bilmiyorduk. Birçok arkadaşım bu duruma fazla dayanamayıp eğitimlerini yarıda bırakmak zorunda kaldı. Ben ise asla pes etmedim ve Rusçayı öğrendim."

'İsa Ahunbayev'in sihirli ellerini görünce cerrah olmaya karar verdim'

1952 yılında henüz 25 yaşındayken Acil Cerrahi Kliniği'nde asistan doktor olarak mesleğine başlayan Mamakeyev, ünlü Kırgız Devlet Adamı ve Tıp Doktoru İsa Ahunbayev'in gerçekleştirdiği ameliyat ile cerrah olmaya karar veriyor. Tıp Enstitüsü'nde üçüncü sınıfa kadar sadece teorik dersleri aldıklarını kaydeden Mamakeyev, "İlk defa üçüncü sınıfta İsa Ahunbayev'in bir

“

İlk defa üçüncü sınıfta İsa Ahunbayev'in tıbbi operasyonuna katıldım. Onun sihirli ellerini görünce cerrah olmaya karar verdim...

tıbbi operasyonuna katıldık. Onun sihirli ellerini görünce cerrah olmaya karar verdim" diyor.

Mamakeyev, enstitüde beşinci sınıfa geldiğinde en önemli rehberlerinden biri olan Maxim Efimovich Friedman'dan ders alıyor. Friedman bildiği her şeyi en küçük ayrıntısına kadar Mamakeyev'e öğretiyor. Bir süre sonra Mamakeyev akıl hocası Friedman'ın izinden giderek hem akademide profesör unvanının sahibi hem de başarılı bir laparoskopi cerrahı oluyor.

İlk cerrahi operasyon

Mamakeyev, ilk cerrahi operasyonunu 1954 yılında 27 yaşındayken hocası Maxim Efimovich Friedman'ın gözetimi altında Cumhuriyet Bulvarı Klinik'inde gerçekleştiriyor. İlk ameliyatının ardından kendine idol olarak gördüğü hocası Friedman, Mamakeyev'in nazik bir ele sahip olduğunu ve doğuştan cerrah olması için yaratıldığını ifade ediyor.

Cerrahliğin zor bir meslek olduğunu aktaran Mamakeyev, "İnsanların hayatı iki elinizin arasında, bu büyük bir yük ve sorumluluk gerektiriyor. Cerrahlar çok ince düşünerek ha-

reket etmeli. Yanlış bir teşhis ya da tedavi yöntemi insanın hayatına mal olabilir. Bazen operasyonlarda saatlerce, bazen daha uzun süre kalabiliyoruz." şeklinde konuşuyor.

Tıbbi kendini adayan aile

Mamakeyev'in 65 yıldır aynı yastığa baş koyduğu eşi Sonumkan Çekirbayeva da doktor. Bakıt ve Kanat isimdeki iki oğlu da Mamakeyev'in yolundan meslek hayatına devam ediyor. Mamakeyev'in büyük oğlu Bakıt Tıp Bilimleri Doktoru. Küçük oğlu Kanat da Cerrah olarak Acil Cerrahi Merkezi Başkanlığı'nda çalışıyor. Mamakeyev hafta sonlarını evlatları, torunları hatta torununun torunlarıyla birlikte geçiriyor.

Usta cerrah Mamakeyev, sağlıklı ve uzun yaşamının sırlarını; "İnsan içinden geçen şeyleri mutlaka söylemeli. İçinde kalıp dert etmekten se karşındakine söylemeyi tercih etmelidir. Günlük koşu, egzersiz yapmak, bisiklet sürmek ve hareketli bir yaşam sürmek insanın zinde olmasını sağlıyor. Ayrıca dikkatli ve doğru beslenmek, sağlıklı ve uzun ömür yaşamının olmazsa olmazıdır."

HABER & TASARIM:
ADELYA SIDIGALIYEVA

“

İnsan içinden geçen şeyleri mutlaka söylemeli. İçinde kalıp dert etmekten se karşındakine söylemeyi tercih etmelidir. Günlük koşu, egzersiz yapmak, bisiklet sürmek ve hareketli bir yaşam sürmek insanın zinde olmasını sağlıyor. Ayrıca dikkatli ve doğru beslenmek, sağlıklı ve uzun ömür yaşamının olmazsa olmazıdır.

HABER & TASARIM:
AZİM TOKTOBEKOV

Baharın habercisi: *Aygül Çiçeği*

Kırgızistan topraklarında yaklaşık 4 bin bitki türü bulunuyor. Dünyada türüne ender rastlanan aygül çiçeği de bunlardan biri. Baharın gelişyle kendini gösteren aygül çiçeği Batken'deki dağ eteklerinde görülüyor. Kış mevsiminin bitip tabiatın yeniden uyanmasıyla, nisan ayı içerisinde 3 hafta boyunca açtığı yerlere baharın müjdesini veriyor. Bu 3 haftalık süreçte sadece ülke sakinleri değil, komşu ülkelerden ziyaretçiler de uzun yollar katederek Batken'e onu görmeye geliyor. Hal böyle olunca da belli bir zaman sonra aygül çiçeği şehrin sembolü haline geliyor.

Aygül'ün düştüğü yerde biten aygül çiçeği

Adı Latince Edward Petilium, Türkçede ağlayan gelin olarak geçen aygül çiçeğinin Kırgız halkı arasında bir isim hikayesi bulunuyor. Batken Karabulaklı Köyü'nden 71 yaşındaki Tarih Öğretmeni Murzapar Üsön çiçeğin hikayesini şu sözlerle anlatıyor: "Kozu Ulan adında bir genç güzeller güzeli Aygül'e aşık olur ama Aygül köyün en zenginlerinden birinin kızıdır. Köylüler bu aşka imkansız olarak baksa da Kozu Ulan'ın köyde cesaretiyle tanınması Aygül'ün babasını ikna etmeye yeter. Gençlerin en mutlu gününde, düğünlerinin olduğu sırada düşman birlikleri köye saldırır. Yiğitliğiyle bilinen Kozu Ulan düşman karşısında en ön saflarda yer alır ve hayatını kaybeder. Zafer kazanan köylüler Kozu Ulan'ın kalbini Aygül'e getirir. Aygül bu durumu kabullenemez ve elinde sevdiğinin kalbiyle kayalıklardan kendisini atar. Günler sonra Aygül'ün düştüğü yerden o güne kadar hiç görülmemiş bir çiçek açar. Bu durum üzerine köylü bu çiçeğe Aygül adını verir."

Çiçek açması için 9 yıl gerekli

Efsaneye göre aygül çiçeği Aygül'ün kendisini atmasından günler sonra çiçek açsa da, aslında çiçek açması o kadar da kolay olmuyor. Çok basit gibi görünen bu süreç için oldukça uzun zaman gerekiyor. Ekildikten sonra çiçek filizini görmek için bile 7 yıl beklemek gerekiyor. 7. yılın sonunda yeryüzüne çıkan filiz 150 cm'e kadar uzuyor ve ancak 9. yıla gelindiğinde kırmızı, çan şeklindeki çiçeklerini açmaya başlıyor. Keskin bir kokusu olmamasına rağmen görüntüsüyle insanı büyülüyor.

Popülerleştikçe risk artıyor

Bu büyüleyici çiçeğin yok olma riski 1978 yılında fark ediliyor ve Sovyetler Birliği tarafından korunma altına alınıyor. Geçmişte korunma altına alınmasına rağmen aygül çiçeği bugün halen yok olma riski altında. Bunda günden güne artan popülerliğinin de etkisi var. Her sene ortalama 1200

turist Batken'deki Aygültaş Dağı'na aygül çiçeğini görmek için geliyor. Bu durum uluslararası tanınırlık açısından olumlu olsa da her geçen sene ziyaretçi sayısının artmasıyla çiçeğin yetiştiği yerlerin ezilmesi, kirletilmesi, hatıra amaçlı koparılması aygül çiçeğinin geleceği için tehdit yaratabiliyor.

Aygül çiçeği Kırmızı Kitap'da

Tabiatın bu güzel hediyesini gelecek nesillere aktarma amacıyla Kırgızistan devleti tarafından birçok çalışma yürütülüyor. İlk olarak yok olma tehlikesiyle karşı karşıya olan hayvan ve bitkilerin korunması ve sayılarının iyileştirilmesi amacıyla çıkarılan Kırmızı Kitap'a alınmasıyla başlanıyor. Bu kapsamda Kırgız Milli Bilim Akademisi aygül çiçeğini araştırıyor ve araştırmacılar Batken'deki Leylek Irmağı çevresinde de aygül çiçeğine rastlıyor.

Zarar veren cezasız kalmıyor

Çevre Koruma ve Orman Bakanlığı tarafından Aygültaş Dağı'nda 254 hektarlık alan koruma altına alınıyor. Özellikle aygül çiçeğinin yetiştiği yerlere bekçiler görevlendiriliyor. Böylelikle bu alanda hayvanların otlamasının, arazinin ezilmesinin önüne geçiliyor. Aygül çiçeğine zarar verenlere 300 somdan bin 500 soma (4-7 ABD doları) kadar para cezası yaptırımı da uygulanıyor. Ayrıca aygül çiçeğine farkındalık yaratmak için Batken bölgesinde her sene 25 Nisan'da "Aygül Çiçeği" günü kutlanıyor.

HABER & TASARIM:
DİANA MAMADEMİNOVA

Parayla ağıt yakanlar

Ölen kişinin ardından onun hayatı boyunca yaptıkları kahramanlıkları, başarıları, iyilikleri menkıbeler şeklinde söyleyip, nağme ile ağlamak yani ağıt yakmak eski bir Türk geleneği. Ağıt yakan üzüntüsünü, ölen kişiyi ne kadar sevdiğini bu yolla aktarır. Bir nevi yaktığı ağıtlarla sevdiğiyle vedalaşır. Yüzyıllar öncesine dayanan bu gelenek günümüze kadar geldi. Ancak büyük bir farkla: Bir meslek olarak. Parayla tutulan bu ağıtçılar hiç tanımadıkları kişilerin cenazelerine gidip ağıtlar yakıyor. Peki kimdir bu parayla tutulan ağıtçılar? Tanımadıkları birinin ardından nasıl ağlayabiliyorlar? Ne kadar para kazanıyorlar? Bu soruları uzun yıllar bu mesleği yapan Ş. N'ye sorduk.

Bir meslek olarak neden ağıtçı olmayı seçtiniz?

"Cenazelerde, düğünlerde ağıt yakmak bizim geleneklerimizde hep olan bir şeydi. Evet belki önceden para vermiyorlardı ama bir saygınlığı vardı çünkü ağıt yakmak her şeyden önce yetenek gerektiren bir iş. Yakılan ağıtlarla insanların üzüntülerine ya da mutluluklarına tercüman oluyorsunuz. Aslında ben profesyonel oyuncuyum. Ancak hayatımı idame ettirecek parayı bu işten kazandım. Bu nedenle de 27 yıl cenazelerde, düğünlerde bu işi yaptım. Şimdi sadece düğünlere gidiyorum."

Cenazelerde ağıt yakmayı neden bıraktınız?

"Cenazelere gitmeyi bıraktım çünkü bu işi yapmak çok zor. İnanılmaz stresli saatler yaşıyordum. Ağlıyorum, üzülyorum. Psikolojim bozulmaya başlamıştı. Zaten eşim de benim adıma çok endişeleniyordu. Şimdi düğünlere gidiyorum. Onlarla beraber ben de mutlu oluyorum. Mutluluk paylaşmak kolay olanı."

Yaklaşık kaç saat çalışıyorsunuz? Ne kadar kazanıyorsunuz?

"Bir cenazede ortalama 4 saat ağıt yakıyordum. Bunun karşılığında da 2 bin ila 4 bin som (28-56 ABD doları) kazanıyordum. Düğünlerde ve kına gecelerinde bu meblağ biraz daha fazla. Geline öğütlerin olduğu şarkıları söylediğim kına gecelerinde 10 bin som (143 ABD doları) kazandığım oluyor."

İşe gitmeden yaptığınız bir ön hazırlık oluyor mu?

"Tek yaptığım hazırlık cenazeye gidiyorsam kıyafetim olurdu. Genelde uzun ve koyu renk elbise giymeye çalışıyordum. Bir de başörtüsünü unutmamam gerekirdi. Aslında şöyle giymelisin diye bir kural yok ama geleneklerimize göre renkli, kısa giymemeye dikkat ediyordum. Düğüne ya da kına gecesine giderken böyle bir hazırlığım olmuyor."

"Bir cenazede ortalama 4 saat ağıt yakıyordum. Bunun karşılığında da 2 bin ila 4 bin som kazanıyordum. Düğünlerde ve kına gecelerinde bu meblağ biraz daha fazla. Geline öğütlerin olduğu şarkıları söylediğim kına gecelerinde 10 bin som kazandığım oluyor."

27 yıl boyunca insanlara bu işi yaptığınızı nasıl duyurdunuz? Mesela herhangi bir yere reklam verdiniz mi?

"Hayır tabi ki. Tanıdıklar görür endişesiyle reklam verme gibi bir durumum olmadı. Bu mesleği yapanlar bence çok da yok. Benim bildiğim 3-4 kadın var. Zaten bir yere gidince illa ki insanlar arasında yayılıyor ve ihtiyaçları olduklarında beni buluyorlar. Küçük olduğu ve insanlar birbirine söylediği için genellikle köylerden çağırıldım. Şehirde o kadar talep olmuyor. Mesela bir elin parmağını geçmez şehre gittiğim cenazeler."

Çevrenizdekiler bu mesleği yapmanızı nasıl karşılıyor?

"Çevrem tarafından pek desteklendiğim söylenemez. Kocam sağlığım, psikolojim için endişeleniyordu. Çocuklarım da destek olmadılar ama onların sebebi biraz farklı. Açıkçası onlar cenazelerde para için ağlayan bir anneden utandılar. Yıllarca beni işi bırakmam yönünde ikna etmeye çalıştılar."

Tanımadığınız birinin ardından nasıl ağlayabildiniz? Gözyaşlarınız gerçek miydi?

"Oyuncu olmam belki işimi kolaylaştırmıştır ama merhum benim için yabancı olsa da o an gerçekten ağlıyordum. Her şeyden önce birinin ölümü üzücü bir şey. Zaten oradaki atmosferle ağlamak istemeseniz de ağlarsınız. Yakınını kaybeden insanlarla dolu bir ortam. Ağıt yakmaya başlar başlamaz hep beraber ağlıyorduk."

Sizce insanlar neden parayla ağıtçı tutuyor? Buna neden gerek duyuyor?

"Ağıtlar esasında çok güçlü bir psikoterapi. Psikologa gidip dertleştiğinizi düşünün. Acınız, hüznünüz, özleminiz, sevinciniz, mutluluğunuz. Hiçbir şey kalmıyor içinizde. İnsanlar yoğun bir şekilde üzüntü ya da mutluluk yaşadığında bunu kendileri yapamadıklarında bunu yapacak, duyguları sözlere aktaracak birilerine ihtiyaç duyuyorlar. İşte biz ağıtçılar o anda yaşanan duyguları dile getiriyoruz. Sözlerimizle ağlıyoruz, ağlatıyoruz. Sözlerimizle seviniyoruz, sevindiriyoruz. Kısacası söylediklerimizle içlerini döküyorlar."

Gücün sembolü: Kadının emeği

Kuaför, şoför, öğretmen, doktor ve daha birçok meslekte çalışan kadınlar, aile ekonomisine katkı sağlamak için hemen hemen her iş kolunda varlık gösteriyor. Kah ev işleri ve çocuklarıyla ilgilenen anne kah emeğinin karşılığında farklı meslekler icra ediyor. Gazete Manas'ın bu sayısında Kırgızistan'ın güney bölgesi Calal-Abad'ın Bazar Korgon ilçesi Karaça köyünde yaşayan tandır ustası Karamat Toktoraliyeva'nın hikayesini konu ediyoruz.

HABER & TASARIM: GÜLGÜNAY İSMAİLOVA

Tandır ilkel çağlardan beri ekmeğe ayrı bir tat verdiği için hala aktif olarak kullanılıyor. Tandırın yapımı için büyük emek ve güç harcanıyor. Genellikle tandır fiziksel gücünden dolayı erkekler tarafından yapılıyor. Ancak haberimizde Kırgız bir annenin evini geçindirebilmek için giriştiği bu işte işin ustası haline dönüşümüne de şahitlik ediyoruz.

“Orta halli ailede yetiştim”

Haberimizin kahramanı Toktoraliyeva teknik ortaokulda 9'uncu sınıfa kadar eğitimini alıyor. Genç yaşta evlenen Toktoraliyeva, yeni bir hayata, sıcak bir yuvaya sahip olma umidiyle çıktığı bu yolda eşini yakalandığı amansız hastalığından dolayı çok erken kaybediyor. 2 çocuğuyla birlikte yaşam mücadelesi veren emekçi usta çocuklarının geçimini sağlamanın yolunu tandır yaparak buluyor.

Orta halli bir ailede yetiştiğini söyleyen Toktoraliyeva, dedesinin ve babasının da tandır ustası olmasının kendisini bu yola iten önemli etkenlerden biri olduğunu aktarıyor. İlk kez 2016 yılında tandır yapmaya başlayan emekçi anne tandır yapabilmek için sabır ve fiziksel gücün olması gerektiğine dikkat çekiyor.

“Tandır için olmazsa olmaz kullanılan topraktır”

Tandır yapımına ilk iş olarak kullanılacak toprağın seçimiyle başlanıldığını ifade eden Toktoraliyeva, “Tandır için olmazsa olmaz kullanılan toprağın seçilmesidir. Çünkü her toprak tandır yapımı için uygun değildir. Ben de tandır yapımı için Oş şehrindeki Türk-Abad köyünden toprak satın alıyorum.” şeklinde konuşuyor.

Toktoraliyeva, “Kaliteli bir tandır yapmak için hammadde olan toprağı pirinç samanı ile

harmanlamak gerekiyor. Ancak pakal adını verdiğimiz bu karışımın özenle hazırlanması ve ölçüsünün tutturulması elzemdir.” diyor.

Tandır yapımındaki incelikler

Tandır yapmak için özel bir yeteneğe ihtiyaç duyulmadığını aktaran Toktoraliyeva, tandır yaparken kullanılacak çamurun kıvamının iyi ayarlanması gerektiğini aksi takdirde tandırın kısa süre sonra bozulacağını söylüyor.

Tandır ustası Toktoraliyeva tandır yapımına ilişkin şunları kaydediyor: “Tandır yapımında kullanılmak üzere özel olarak getirilen toprak ilk önce iyice süzekte elenir. Daha sonra içine keçi kılı koyularak çamur halini alır. Bu çamur bir gün bekletildikten sonra yoğurulur. Tandırın tabanında yer alan çember yere çizilir. Hazırlanan çamur, 7-8 cm kalınlığında ve çapı dolaacak kalınlıkta silindir şekline getirilir. Önceden yere çizilen çemberin üzerine çamur düzgün bir şekilde yerleştirilir. Daha sonra yapılan silindirler ilk halkanın üzerine konur. Bütün işlemler yapılırken ölçünün tutması için bir sopa yardımıyla tabanın çapı ve tandırın ağız kısmındaki çap sürekli ölçülür. Silindir halinde üst üste konulan çamurların araları kendi çamurlarıyla içten ve dıştan doldurularak sıvanır. Bir süre kurutulmaya bırakılan tandırın, yeniden üzeri kapatılır. Halkaların tamamı bir anda yapılması da doğru değildir. Çünkü bir anda yapılırsa tandır eğri bir şekil alır ya da çöker. Son olarak göğ adı verilen tandırın ağız kısmı yapılır. Bu kısım tandırın üzerine konulacak malzemeleri taşıyabilmesi ve zamanla kırılmaması için 7-8 cm dışı doğru taşkın bir hal alır. Böylelikle tandırımız hazır hale gelmiş olur.”

Toktoraliyeva, hazırlanan tandırın kurutulması işleminde tandırın daha sağlam ve kaliteli olması için sıcak ve kuru havanın olması gerektiğinin altını çiziyor.

“Tandırın pas tutmaması gerekiyor”

Yaptığı tandıra en az 2 yıl garanti verdiğini söyleyen Toktoraliyeva, “Özenle hazırladığımız tandıra en az 2 yıl garanti verebilirim. Daha uzun ömre sahip olabilmesi için, ‘deyim yerindeyse pas tutmaması ve işlemesi gerekiyor.’ Tabi tandırın uzun ömürlü olması için kurutma işleminin ardından ateşte iyice pişirilmesi gerekiyor.” şeklinde konuşuyor.

“Tandır yapmayı miras olarak bırakmak istiyorum”

Toktoraliyeva her işin bir zorluğunun olduğunu ve tandır yapımında fiziksel kuvvete ihtiyaç duyulduğunu belirterek şunları kaydediyor: “‘Tandır yapmayı becerebilir miyim?’ diye endişelendiğim anlarım oldu. Ama sonunda becerdim. Oğullarımın da yardımıyla tandır yapmaya başladım. Evlatlarıma tandır yapmayı miras olarak bırakmak istiyorum.”

Yaptığı tandırları yurtdışına ihraç ediyor

Emekçi anne Toktoraliyeva'nın yaptığı tandırların fiyatı ise tandırın kalitesine ve büyüklüğüne göre değişiklik gösteriyor. Ortalama bir tandırın fiyatı 500 ile bin Kırgız somu (7-14 ABD doları) arasında değişiyor. Ancak bazen özel olarak sipariş verilen tandırların fiyatı yaklaşık 9 bin Kırgız somuna (130 ABD doları) kadar çıkabiliyor. Toktoraliyeva yaptığı tandırları Kırgızistan'ın çeşitli bölgelerine ve yurtdışına satıyor. Özellikle Kazakistan ile Rusya'nın Moskova, Saratov ve Novosibirsk gibi şehirleri Toktoraliyeva'nın yaptığı tandırlara yoğun ilgi gösteriyor.

FOTOLAR:
INTERNET'ten ALINDI

Karınca avcısı

Dünyada yaklaşık kırk bin farklı meslek bulunuyor. Her gün karşılaştığımız, sıradanlaşan mesleklerin yanı sıra bunların arasında öyle meslekler var ki insanı hayretler içerisinde bırakıyor. Karınca avcılığı da onlardan biri. Avladığı karıncalarla adından söz ettiren Aleksandr Andropov ile karınca avcılığını siz Manas Gazetesi okuyucuları için konuştuk.

HABER & TASARIM: AİZA SAGINAYEVA

27 yaşındaki Andropov Petersburg'da bir girişimci. Ülkesinde yaptığı işlerde ilk olmayı kafa yoran Andropov 2015 yılında Rusya'da ilk kez karınca avcılığına başlayan kişi. Andropov'un karınca avcılığı serüveni dünyada nadir bulunan karıncaları Hindistan'da bulup, Rusya'ya getirmesiyle başlıyor.

"Rusya'da ilk olmak motivasyon kaynağım oldu"

Andropov önce nerdeyse tüm karınca türlerini ve onların davranışlarını teorik olarak öğrenerek işe koyuluyor. Mesleğe başlama hikâyesini şu sözlerle anlatıyor: "Çocukluğumdan beri yaban hayatı hep ilgimi çekmiştir. Yeni bir tür arayışında günlerce bıkmadan çalışabilirim. Bu mesleğe başlarken egzotik karınca türlerini, özellikle de bulunamamış türleri bulmak istedim. Karınca avcılığında beni ilk heyecanlandıran bu mesleğin ilk kez Rusya'da benim yapacak olmamdı. Kimsenin bilmediği karınca türlerini bulmak en büyük motivasyonum oldu. 2015 yılında araştırmalar ile başladığım bu mesleğe Harpegnathos Saltator türü-

nü bulmak için 2017'de Hindistan'a gitmemle başlamış oldum."

"Bazen bir günden fazla bekliyorum"

Karınca avcılığı özen ve sabır gerektiriyor. Andropov karıncaları izleme ve yakalama sürecini şöyle anlatıyor: "Ormana gitmeden önce yaptığım büyük bir hazırlık olmuyor. İşe giderken özel bir kıyafetim yok ama giydiklerimin otların tonunda yeşil olmasına dikkat ediyorum. Yanımda her zaman toprak renginde bir çanta bulunduruyorum. Ormana giderken uzun süre bekleyeceğimi bilerek yola çıkıyorum. Tüm ekipmanları hazır bulundurup bazen bir günden fazla bekleyebiliyorum. Hatta bu bekleyişe rağmen sonuç elde edemediğim de oluyor."

"Karıncaları beslemek için yeni tarifler arıyorum"

Karınca avcısı olabilmek için nereye gidileceğini, karınca bulunduğunda ne yapılacağını, nasıl alınacağını tüm detayıyla bilinmesi gerekiyor. Yani zamanla kazanılan tecrübe önce teorik bilgi şart. Andropov bunun için oldukça fazla mesai harcadığını şu

sözlerle anlatıyor: "Karınca yakalamak için haftada birkaç gün ormana gidiyorum. Aslında bakıldığında az çalışıyormuşum gibi gözüküyor ama diğer günler evde çalışmaya devam ediyorum. Karıncaları beslemek için yeni tarifler arıyorum. Yeni türleri araştırıyorum. Türlerin hepsini iyi bilmeliyim. Aksi takdirde iyi bir avcı olamayacağımı biliyorum."

Karınca ısırığı ölüme neden olabilir

Karıncaların türlerini bilmek sadece iyi bir karınca avcısı olmak için değil, avcının sağlığı açısından da önem arz ediyor. Öyle ki nadir de olsa zehirli türlerin bazıları insan hayatını tehdit edebiliyor. Andropov bu konuda yaşadığı tecrübeyi şu sözlerle ifade ediyor: "Karıncalar tarafından ben de ısırıldım tabi. Kırmızı ateş karıncaları hassas kişilerde güçlü alerjik reaksiyonlara ve ölümlere neden olabilir. Neyse ki ben şanslıydım, kırmızı ateş karıncası değildi ısırın. Burada alerjinizin olup olmaması oldukça önemli. Benim alerjim yok ama her ihtimale karşı alerji ilaçlarımı yanımdan ayırıyorum."

Harpegnathos Saltator türüne 45 bin Som

Andropov saatlerini bazen günlerini vererek topladığı karıncaları nasıl paraya çevirdiğini şöyle ifade ediyor: "Topladığım karıncaları özel bir firmaya veriyorum. Onlar da kendi müşterilerine satıyor. Kimisi ilaç yapmak için alıyor, kimisi karıncalarla ağaçları korumak için. Bu işten kazandığım para yaka-

ladığım karınca türüne göre değişiyor. Mesela Harpegnathos Saltator türünden 40 bin Ruble (45 bin som-644 ABD doları) kazanıyorum. Bu tür oldukça nadir bulunuyor. En büyük hayalim yeni karınca türlerini keşfetmek."

Bugün dünyada binlerce karınca türü bulunuyor ve daha binlercesi Andropov gibi karınca avcıları tarafından keşfedilmeyi bekliyor.

Tarihte karınca avcılığının başlaması karınca zehrinin tıpta kullanılmaya başlamasına da yarıyor. Zehrinden yararlanılacak karıncaların belirlenmesiyle bu karıncaları çoğaltmak için çiftlikler bile kuruluyor. Bu çiftliklerde karıncalar yetiştirilirken aynı zamanda karıncaların davranışları da takip ediliyor.

HABER & TASARIM: MÜGE ÖZGAN

Ender bilinen yüksek maaşlı bir meslek: Seksörlük

Daha çok Japonlar ve Koreliler tarafından yapılan Seksörlük, ilk kez Uzakdoğu'da keşfediliyor. İnsanlar tarafından pek az bilinen yüksek gelirli bu meslekte çalışanlar, yumurtasından yeni çıkmış civcivlerin ilk bir saat içinde cinsiyetini belirliyor.

Dünyanın en ilginç mesleklerinden biri olarak kabul edilen Seksörlük'te henüz bir saatlik civcivlerin tavuk mu, yoksa horoz mu olacakları net olarak belirleniyor. Seksörlük, ilk kez bundan tam 100 yıl önce Koreliler tarafından yapılmaya başlanıyor. Seksörler, küresel arenada büyük piliç firmaları ve yumurta ihracat şirketleri tarafından en çok ihtiyaç duyulan elemanlar arasında yer alıyor. Ancak dünyada bu işi yapanların sayısı oldukça az. Haberimizde bu mesleğin eğitim aşamalarını, çalışma ve istihdam durumlarını Ankaralı seksör Okan Kavlak'a soruyoruz.

"Hayatımı değiştiren ilan"

Ankara'nın Kalecik ilçesinde dünyaya gelen 33 yaşındaki Kavlak, seksörlük mesleğini Türkiye'ye tanıtan isimlerin başında geliyor. Tüccar bir babaya ve ev hanımı bir anneye sahip olan Kavlak, çocukluk ve gençlik yıllarının oldukça hareketli geçtiğini ifade ediyor. 15 yaşından itibaren birçok iş kolunda çalıştığını söyleyen Kavlak, hayatının dönüm noktasına ilişkin şunları kaydediyor: "Hareketli ve fazla sorunlu bir ergenlik dönemi geçirdim. Bu dönemde babam benim evde daha fazla vakit geçirmem için bana harçlık vermiyordu. Durum böyle olunca iş başa düştü ve 15 yaşında çalışmaya başladım. Üniversitede bankacılık bölümünü okudum ama bu işi hiç yapmadım. Seksörlük mesleğiyle ilgili en ufak bir fikrim yoktu. Ta ki Kalecik'te bu işi yapan büyük bir firma belediye aracılığıyla yetiştirilmek üzere seksör adayı arıyoruz ilanını verene kadar. O ilana kadar garsonluktan pazarcılığa, otobüs şoförlüğünden sözleşmeli öğretmenliğe kadar pek çok iş yaptım. Bu ilanın hayatımı değiştireceğini hiç düşünmemiştim."

Genç seksör Kavlak bu ilanının yardımıyla insanlar tarafından az bilinen bu mesleği Kalecik'te faaliyet gösteren özel bir damızlık şirketinde çalışan 6 Koreli seksör ile tanıyor. Bir süre bu şirkette çalışarak işi öğrenen Kavlak, şimdiye kadar Türkiye, İsrail, Hollanda, Belarus ve Rusya'da seksör olarak çalışıyor. Şimdi ise mesleğini Macaristan'da sürdürüyor.

"Dört kişi eğitimi tamamlayabildi"

Kavlak seksörlük eğitimine ilişkin, "Şirkette iki yıl eğitim aldık. Mesleği öğrenmek için eğitim almaya başlayan 60 kişiden sadece 4'ü eğitimi tamamlayabildi. Hollanda'da kanat selling eğitimi ve Türkiye'de Klok'tan yani makattan cinsiyet anlama eğitimi aldım." diyor.

Kavlak büyük tavukçuluk şirketleri tarafından fabrikada dünyanın en az yemini yiyerek en çok kiloya sahip olan ve yumurtlayan civcivlerinin üretildiğini söylüyor. Civcivlerin ileride tavuk olması, büyük şirketler tarafından oldukça önem arz ediyor. Çünkü dünya genelindeki beyaz et ihtiyacı ve yumurta temini üretilen bu tavuklardan karşılanıyor. Kalecikli Kavlak civcivlerin yumurtadan çıktıktan sonraki birinci saatinde cinsiyeti belirlenerek tüm bakım ve masraflarının bu doğrultuda gerçekleştiğini ifade ediyor.

Seksör Kavlak mesleğine ve iyi bir seksörde olması gereken özelliklere ilişkin şunları kaydediyor: "Seksörlük yapanlar genellikle masa başında oturuyor. Yumurtadan yeni çıkan civcivleri masanın bir tarafında topluyor. Ardından her bir civcivi elinde sıkı sıkı tutarak cinsel organlarına bakıyor. Bu alanı inceleyerek dişi ve erkek civcivleri ayırıyor. Bu ayırım, beslenmek istenen hayvanların ihracında önem taşıyor. Ayrıca dişi civcivler tavuk olduklarında yumurtladığı için de önem taşıyor. İyi bir seksör olabilmek için, konsantrasyonu iyi, eli becerikli, görüş keskinliği olan, hayvan sevgisi ve hayvanların iyiliğini gözetken bir yapıya sahip olmalısınız."

"İşimiz hata kabul etmiyor"

Kavlak seksörlük mesleğinin hata kabul etmediğini ve iyi bir seksörün bütün tavuk ırklarını iyi bilmesi gerektiğini ifade ediyor. Seksör Kavlak damızlık ve etlik tavuk yetiştiriciliğinde kullanılan bütün yöntemlerin birbirinden farklı olduğunu, bu sebeple seksör hatasının yüzde biri geçmemesi gerektiğini şu ifadelerle açıklıyor: "Evet yeri geliyor 32 bin Türk Lirası (yaklaşık 5 bin 500 ABD doları) gibi iyi bir aylık alıyoruz ancak

işimiz gerçekten çok zor. Çünkü 100 civcivde sadece bir hata yapma hakkımız var. Yüzde 48'lik bir oranla cinsiyetin seçilmesi şarttır. Bunu seçmek sizi profesyonel yapar. Müşteri tavuk olacak civcive daha fazla para ödüyor. Dolayısıyla yaptığımız bir hata müşterinin zarar etmesine, şirketin de güvenilirliğine gölge düşürür."

Seksör'ün iş günü

Günde 100 bin civcivin üzerinde çıkım (civcivlerin yumurtadan çıkma aşaması) yapan büyük şirketlerde çalışma koşullarının daha cazip olduğunu söyleyen Kavlak, çalışılan ortamda insanların birbirlerini tanımalarına ve selamlaşmasına gerek duyulmadığını aktarıyor.

Kavlak iş takvimine ilişkin ise şu ifadeleri kullanıyor: "Her şey bir plana bağlı. Bu plan menajer tarafından mail yoluyla bildirilir. Her günün sonunda o günün işi ile tüm detaylar faturalandırılarak kayıt altına alınır ve size rapor edilir. Hemen ardından bir sonraki gün yapacağınız işi biliyorsunuzdur. Çünkü yıllık takviminiz vardır ve hangi gün kaç bin adet civcivin yumurtadan çıkacağını biliyorsunuzdur. Bu çıkıma hangi saatte kimlerin gireceği ve ne zaman çıkacakları, civcivlerin ırklarının hangi türde olduğu planda çok öncesinden belirlenmiştir. Hangi noktada çalışacaksınız sizi karşılayan kişiyle oraya gider, yerinize geçer ve işinizi yaparsınız. İş sonunda mesainin bittiğini söylerler ve çıkar evinize dönersiniz. 2 yılda bir çalıştığınız ülkeyi değiştirme hakkınız vardır."

"Seksörlük cinsiyet tayinciliğiyle her zaman karıştırılıyor"

Türkiye'de tavukçuluk sektöründeki cinsiyet tayinciliğiyle seksörlüğün karıştırıldığını dile getiren Kavlak, "İkisi arasında amaç ve işlevi odaklı büyük fark var. Cinsiyet tayinciliği, küçük tavuk ve yumurta işletmelerinde 3 ay sonra yumurtlayacak ya da küçük kasaplarda satılacak tavuğun tespiti için cinsiyetin belirlenmesidir" şeklinde konuşuyor.

Türkiye'de birçok yerde görülen bu iş aslında bir meslek olmayıp insanların gelirlerine katkı sağlamak amacıyla yaptıkları bir ek iş olarak kabul ediliyor. Son olarak Kavlak Türkiye'de seksörlük yapan insan sayısının yaklaşık 30 kişi olduğunu belirtiyor.

İLEF'e En İyi Film ödülü

Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi İletişim Fakültesi "13. Uluslararası İnsan Hakları Koruma Belgesel Film Festivali Bir Dünya 2019"dan 'en iyi film' ödülüyle döndü.

Kırgızistan'ın başkenti Bışkek şehrinde 11-15 Kasım 2019 tarihleri arasında düzenle-

nen festivalde, yönetmenliğini Gazetecilik Bölümü öğrencisi Aydana Topçubayeva'nın yaptığı "Ayana" adlı film ulusal kategoride 'en iyi film' ödülüne lâyık görüldü.

Festivale ulusal ve uluslararası alanda tanınmış birçok yönetmen ve sanatçı katıldı.

HABER: MEDIAMANAS

HABER: MEDIAMANAS

Tarih Olimpiyatında Birincilik ödülü

Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü öğrencileri, ülke çapında tarih bölümü öğrencileri arasında ilk kez düzenlenen olimpiyatta birinci oldular.

Kırgız Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sooronbay Ceenbekov'un 2019'u dijitalleşme yılı olarak ilan etmesi nede-

niyle İşenalı Arabayev Kırgız Devlet Üniversitesi tarafından düzenlenen olimpiyatta birincilik kazanan Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü öğrencilerinden Asılkan Abdıkadir kızı, Canona Şamşıyeva, Şeraalı Bektaşov ve İslamidin Nurdinov; çalışmalarını Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Zuhra Altımışova'nın danışmanlığında yaptılar.

Ümit Film Festivali'nden çok sayıda ödül geldi

HABER: MEDIAMANAS

Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi İletişim Fakültesi öğrencileri, Ümit Genç Film Festivali'nde 3 ödüle lâyık bulundu.

Bağımsız Devletler Topluluğu ülkelerinden sinemacıların katılımıyla yedincisi Bışkek'te düzenlenen festivalde ulusal kategoride 'en iyi film' ödülüne yönetmenliğini Aydana Topçubayeva'nın yaptığı "Ayana" adlı belgesel film; ulusal kategoride 'jüri özel ödülü'ne yönetmenliğini Aynaz

Turdumatova'nın yaptığı "Uzak" adlı kısa film; Mustay Karim Derneği Özel Ödülü'ne ise yönetmenliğini Adilet Baktıbekov'un yaptığı "Karaçalı" adlı kısa film lâyık bulundu.

Festivalin galası Bışkek'te 15 Kasım 2019'da çeşitli ülkelerden gelen sinemacıların, sinemaseverlerin, akademisyenlerin, öğrencilerin ve basın mensuplarının katılımıyla coşkulu bir atmosferde gerçekleştirildi.

"Münöşkör Atay"

📷 Dinara Kuttubaeva

"Sisin Çobanı"

📷 Meerim Rahmanova

"Pazarın çocukları"

📷 Akmaral karabaeva

• KTMÜ adına sahipleri

Rektör Prof. Dr.
Sebahattin Balcı
Rektör Vekili Prof. Dr.
Asilbek Kulmırzayev

• Genel Yayın Yönetmeni

Prof. Dr. Hamza Çakır

• Yayın Koordinatörü

Doç. Dr. Aslı Yurdigül

• Sorumlu Müdür

Öğr. Gör. Dr. Gülzada
Stanaliyeva

• Çeviri

Arş. Gör. Dr. Topçugül
Narmamatova
Arş. Gör. Dr. Venera
Narinova

• Editör

Arş. Gör. Banu Erdoğan
Çakar
Arş. Gör. Zeki Okyay

• Gazete Tasarımı

Ravşan Abdullaev

• Yazışma Bilgileri

KTMÜ İletişim Fakültesi
Cal Yerleşkesi, Bişkek
Tel +996 (312)
492756/1164